

kaupmehhe lähätäwa kii omma kaupa, mes nemma ülle merre saiwa, Tallina ja Pärnalina kaut Tartute, kost sedda sis Wenne-male lähäteti ja müdi. Se liin om ka mittokõrda suurt tulle-kaajo nännu, ni kui 1328 aastal, kui se sure tulle-kaajo man ennamb 2500 innemist hukka saiwa.

Nida om ka Willandi: liin kindma, kõrwa liin olnu. Sedda tunnistawa täamba päiwani weel ne wanna müri ja kanso, mes lina mäe pääl, sääl Willandi: moisa man, nästas. Kirjotetas, et wannal ajal sääl selge kiwvi hone nink 3 kirrikut olnu. Ent 1481 aastal pallotiwa wainlase tedda kohhalt tuhhas, innemissi, kea tullen üllejäiwa, widi ärra Wenne-male wangi, nink kii se kottus ammak Tarwaste moisan, kun sis weel wanna kinni: liin olli, tetti kohhalt paljas ja tuhjas.

Kolm sadda aastat olli nida ristiusk Liwlandi-maal; ent es olle kii rahwal temmast surembat hääd, kui ennege ristiinnemisse nimmi. Kii ehhiteti paljo kirrikid üles, mes parhilla weel saiswa; ent rahwa usk nink jummalao: jus es olle muud, kui üts wäljaspidine tö ja sädus. Ristiti, woeti lawwale, loeti Lad: dina keli palwussid, nink peti kangede paast: mist, nink masseti kirkomasu ja preestrile kunnest, ent es moista nemma ommast us: sust arwo anda, nink nemma es tija, es tunneke, mes tarwis ne kalli pühha asja ja kom: be neile olliwa säetu. Kottun es olle rahwal üttele ramatut luggeda, ei katelismust, ei laulo: ramatut, ei Piiblit, sest ramatid es trükitta

weel. Olli sis Liwlandi-ma rahwa luggu wai: ne kii. Paljo henge tusiwa kii sedda wikka nink puhkasiwa ja leinasiwa. Sis tulli armas Jummal neile abbis, nink se Issand, ke jo ni mitme kalli tunnistajide läbbi Saksa: maal olli sedda wastset hommungo haggio lastnu ettepais: ta, lähhat sis sedda tundi, „unnest üleswirgu, „ni et ö läts möda nink päiw tulli lähhude.“ Rom. 13, 11. 12.

Nink sedda päiwa walgust saat Issand om: ma ussutawa sullase Martin Lutterusse läbbi jälle ette, kes 1517 aastal olli Saksa: maal Wittenbergi: linan sedda ussu: parranda: mist allustanu. Roma Paapsti pimmedus hä: witeti sääl eddimält ärra, nink nakkati jälle se kalli Piibli: ramato sõnna perra rahwast oppe: tama nink Jummalat orjama. Seginane kal: lis Issanda tö läts pea lajembale nink jous wi: je aasta perrast meie Liwlandi: ma sisse ärra. Dreptowi: linast, Saksa: maalt, olliwa ne Paap: sti ussu preestri üttele wagga keli: oppetajat, nim: mega Andreas Knöpfken, wäljaajanu, selle et temma meie õnna Lutterusse kallis sõbber olli, nink sedda ristiusku oppust armast, mes Lutterus olli rahwale Piiblist üleswõtnu ja kulu: tanu. Knöpfken paggest neide wiha eest Ri: lina, kun tedda rõmuga wastawoeti. Tem: ma olli neile jo tutwas sanu, kui Ri: lina koddanikko, preestride kurjusse perrast, omme latsti ennamb neide kätte es ussu, ent neid par: remb sure kulluga Saksa: male Dreptowi: lina, se ussutawa Knöpfkeni mannu oppussele olliwa saatnu. Rõmuga allust temma sedda tööd,